

Előfizetési árak:

Egész évre . 20 kor. — fill.
Félévre . . 10 > — >
Negyedévre . 5 > — >
Egy óra . . 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtatnak.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Majláth gróf a szocializmusról.

Pécs, 1901. aug. 23.

Pár év előtt még nemcsak a kormány, de a felső és közép társadalmi osztályok sem ismertek nálunk a mindinkább terjedő szociálista mozgalommal szemben egyéb védekezést az erőszakos elnyomásnál, a szurony és a golyó alkalmazásánál s ime, ma már a főuri körökhöz tartozó gondolkozó fők is másként itélik meg a szociális kérdést, nyíltan hirdetve, hogy a szociális mozgalmat nem elnyomni, hanem igazságos politikával, okos vezetéssel helyes mederbe kell terelni.

Az orvosok és természetbuvárok bártfai vándorgyűlésének társadalomtudományi szakcsoportjában *Majláth* József gróf nagyszabású előadást tartott a szocializmusról, a melyben előítélet és szenvedély nélkül, tisztán a tudomány és józan tapasztalat világánál mutatta be a szocializmus multját, jelenét és jövőjét.

Visszapillantva a multba, figyelmeztet arra, hogy az első francia forradalom a harmadik rendnek a diadala volt a nemesség fölött, de végzetes hiba volt, hogy megfeledezett a negyedik rendről, ami aztán meg is buktatta összes intézményeit s a mi korunkra hagyta örökségül a negyedik rend érvényesülési törekvéseit, a melyekről senki sem állíthatja, hogy nem lennének époly jogosak, mint a nagy for-

radalomban érvényesült harmadik rend érdekei.

Ennek a negyedik rendnek az érvényesülési törekvései adják meg a szociális mozgalom jelenkori képét, melyet *Majláth* gróf *a munkásosztályok és az elhagyottak sorsának javítására irányuló törekvésnek* mond, a mely tehát megérdemli a többi osztályok teljes méltánylását, mert helyes fölfogásban nem is rejt méhében veszedelmet. Ami veszedelem a szocializmusban rejlik, az — *Deschanell* szerint — csak a tudatlanságból ered s azért azt nem gáncsolni vagy gyűlölni kell, hanem alaposan és loyálisan tanulmányozni s lényege felől a tudatlanokat fölvilágosítani. *A szocializmus erőteljes óvás a létező bajok ellen*, azért az államférfiaknak kötelességük e bajok megszüntetésére törekedni s a munkásoknak alkalmat adni arra, hogy sorsuk intézését békés uton maguk vegyék kezükbe, mit *Majláth* gróf ideális állapotnak mond.

Hogy ebben a tekintetben hogyan állunk, érdekesen jellemzi a tudós előadó, mikor rámutat arra, hogy Ausztria szociálpolitikai alkotásokban előbbre van, mint mi. Ott a parlament kebelében külön szociálpolitikai bizottság működik s a munkásvédelem is hatékonyabb; míg nálunk — az ország agrikulturális jellegénél fogva — csak legutóbb vette a földmivelésügyi miniszter a mezőgazdasági munkásügyet pártfogásába.

És itt érdekesen fejtegeti az agrár-szocializmus kérdéseit is, mely az utóbbi időben annyi fejtörést okozott vezető kormányférfiainknak. Szerinte a szociáldemokrácia nem találhat kedvező talajra parasztságunknál, ha az tisztába jön a szociáldemokrácia valódi törekvéseivel. Mert a szociáldemokraták kollektivizmusa szintegy, mint a kommunizmus a privátvagyon ellen tör, míg a földmivesosztály a magánvagyon gyarapítását tűzi ki életcélul. Ahol pedig a szocializmus lényegének félreismerése vagy félremagyarázása meg is nyeri a földmivesosztályt a szociálisták táborának, ott sem marad meg szociáldemokratának, hanem csakhamar anarchisztikus irányzat felé terelődik.

Mi tehát a teendő a jövőre nézve? Ezt a kérdést fejtegette ezután *Majláth* gróf s arra a következtetésre jutott, hogy a jövő azoké lesz, akik a nagyobb tömegeket képesek lesznek vezetni a mértékletesség, az előrelátás, az igazi testvériség, vagyis a szabad szövetekezés által, *anélkül, hogy őket gyűlöltre, vagy irgyságra izgassák*. A tömegek szívesen hagyják magukat vezetni, ha vezetőik nem igyekeznek őket politikai, nemzetiségi vagy felekezeti szövetségekbe erőszakolni, mely szövetségek csak kisebb ambíciók kielégítését célozzák. *Legyenek a vezetők őszinték és őnzellenek*.

De okosan kijelöli *Majláth* gróf a vezető államférfiak föladatát is a szocializ-

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Jó fiu volt, kár érte.

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája. —

Irta: **Hegyháti.**

A toronyóra ép az éjtélt ütötte el, hogy Lovassi Dénes, megyei első aljegyző, a Szohner kávéház ajtaján kilépett.

A nyitott ajtón egy pillanatra kisívtott a csendes éjszakába a cigányzenének egy, a tivornyázó léha pajtások zsbongásán keresztül törő akkordja, aztán ismét elcsendesült minden, csak Lovassi egyhangú léptei kongtak a néma éjszakában.

— Igen, — szólt felöltőjét szorosabbra öszevonva, mintegy jóakaró tanácsadóként önmagához, — haza megyek. Nem ér ez az élet így semmit. Tudom, megint sirva találok a kis asszonykát, de megigérem, igen, határozott szent ígéretet teszek, hogy felhagyok ezzel a ledér, duhaj életmóddal. És a cimborák? Haha, majd kacagnak felettem, elneveznek papucshősnek, meg mit tudom én. Bánom is én. Kacagjanak felettem, nevezzenek bárminek is, én boldog leszek kicsi feleségem körében. . . Mintha csak érezném bársony karjait a kis aranyosnak. . . Igen, megjavulok, jó férj leszek. . .

Lovassi megállt, majd vissza fordult a kávéház felé.

— Csak dőzsöljetek, kacagjatok, — szólt ujjával fenyegetőzve, — majd én is dőzsölök, kacagok, haha, de nem a liqueurök festett hölgyeivel. Pfuj! Szinte önmagamtól undorodom. Otthon szerető hitves vár, kinek mosolya az enyém, csókja, ölelése s én itt. . . Ma utoljára voltam, igen.

Mind gyorsabban szedte lépteit a gázlámpáktól csak gyéren világított keskeny utcákon át.

A hideg éji szél, mi körül nyaldosta arcát, jóleső meleget fakasztott szívében, amelytől egy rejtett zugocskában életre kelt egy eddig nem sejtett magocska, a megbánás, a megtérés.

Még soha nem érezte magát ily boldognak. . .

Ott látta maga előtt Iduskáját, a mint igéző pongyolában az ágy szélén ülve, kezeibe temeti arcát és sir. Igen, sir.

Miért? Hisz há nem szeretné, sirna-e? Igen, Iduska szereti őt s ő háladalán. . .

Igy tépelődött magában Lovassi.

Egy fordulónál, hogy szemtől szembe állt otthonával, hevesen lüktetett meg a szíve.

Háló szobájának ablakából sejtelmes fény sugárzik a keskeny redőkön át. Tehát a kis feleség még ébren, őt várja, őt. . .

Gyorsan átsietett a sikos aszfalton. Otthon volt.

A kaput nesztelenül zárta be maga mögött s három, négy lépcsőfokot ugorva át, iramodott fel az emeletre.

Óvatosan, nehogy zajt okozzon, tette kezét az előszoba ajtajának kilincsére.

Eddig nyitva találta mindig, most nem. A gondos feleség elreteszelte. Persze csak nem hagyja nyitva egész éjelen.

Lovassi kopogtatott az ajtón. Ujra kopogott.

Hogyan? A hálószobában világosságot látott. Talán elaludt volna?

Ujra és újra kopogott, majd néven szólította a kicsi feleségét.

Közben türelmetlenül járkált fel s alá az ajtó előtt, majd hallgatódzott. Mindhiába.

Most teljes erejével dőlt az ajtónak.

— Ki az? — hangzott most belülről.

— Én vagyok Iduskám, — szólt Lovassi engesztelően, — hisz már vagy egy fél órája zörgetek.

— Maradtál volna ott, hol eddig töltötted idődet, — felelte vissza a női hang.

Ezzel az ajtó kinyílt.

Hogy maga előtt látta Lovassi nejét, önkéntelen is feléje tárta karjait.

— Ne neheztelj rám, — esdett Lovassi, — utolszor történt; megbántam a mit tettem, hogy a legjobb, a leghivebb, a legszebb hitvest elhanyagoltam, ezután hű, engedelmes férjed leszek.

mus jövő alakulásaival szemben. Azt mondja hogy az emberiség nagy gőzkazánjában a szocializmus tartja fenn a tüzet, a mely nélkül téltenségben poshadna az egész gépezet. Ha pedig ez a tűz tulságos gőzt fejlesztene a kazánban van, ennek biztonsági szelepe, melyet minden ország gépészei: a vezető államférfiak és a törvényhozás kezel a saját népe javára vagy kárára — s ez a biztonsági szelep a szociális reform.

Rövidlátó politikus az, aki ráül erre a biztonsági szelepre s erőszakkal igyekszik visszafajtani a forrongó szociális törekvéseket; míg a körültekintő kormányférfiu előítélet és elfogultság nélkül vizsgálja a bajokat, a melyek ezt a forrongást előidézik és mellétekintetek nélkül alkalmazza azokat az eszközöket, a melyek ezeknek a bajoknak minél gyökeresebb orvoslására alkalmasoknak mutatkoznak.

Hogy milyen természetű legyen az a szociális reform, a mely az igazi szocializmust: a munkásosztályok és az elhagyottak sorsának javítását biztosítja, arra nézve nagyon helyes utmutatást ad a tudós előadó, mikor az igazságot mondja annak a vezéreszmének, a melynek ezt a reformot uralnia kell, mert csak az igazságosságnak van meg az a meggyőző és megnyugtató ereje, a mely hatástalaná teszi a zavarosban halászni szerető izgatók tulzásait.

A legnagyobb okosság — ugymond Majláth gróf — mindig az igazságosság és a fennálló rend megtartására mindig az a törvényhozás a legjobb, a mely az egyes társadalmi osztályoknak napot és szelet egyaránt oszt el.

Aranyszavak ezek, melyeket jó lenne vezető kormányférfiainknak nemcsak meghallgatni, de a szerint is cselekedni.

Pályaválasztás előtt.

Pécs, 1901. aug. 23.

„Minden pálya dicső, ha belőle hazádra derül fény!” — mondja a költő; s nincs az az életpálya, a melyen a tisztességes és kötelességtudó ember kenyeret és becsületet ne tudna szerezni magának, mondja a tapasztalat. Az egyéni tisztességérzet és kötelességtudás biztosítja mindenkinek becsületét és kenyerét s ez oly igazság, a melyben nem csatlakozik soha senki.

A pályaválasztásnál csupán a nagy jóvedelmet tartani szem előtt: esztelenység. Semmi sincs ingyen a természetben; mindenért meg kell fizetni, — a tisztességes módon szerzett vagyonért az emberi élet megrövidítésével. Elegendő, ha a választott életpálya biztosítja a tisztességes, bár szerény megélhetést.

Nem lehet megszabni, hogy a megélhetésre ennyi, vagy annyi jóvedelem szükséges; minden az egyéntől függ. Az egyik ember nagy jóvedelemmel nyomorog, a másik meg sokkal kisebb jóvedelemből uri módon él. Az élés művészete, a melyre a gyermekeket már otthon kell megtanítani, biztosabb támasza az embernek, mint a vagyon, vagy akár a leg-erősebb családi kötelék.

Induljon mindenki a hajlama után a pályaválasztásnál. A mihez kedve van az embernek, azt a munkát sokkal könnyebben és sokkal szebb eredménnyel végzi. A kelletlenül, vagy éppen keserűséggel végzett munka nem sokat ér s gyötri a lelket.

A tehetségét csaknem minden ember többre becsüli, mint a mennyit ér; ez hiba, de nem kisebb, mintha az ember kelletlenül kevesebbre becsüli önmagát. A pályaválasztás előtt mindenki vessen számot a tehetségével, egész őszintén, csak úgy magában; nem kell röstelni ezt az őszinteséget, hiszen ugysem tudják meg mások, hogy miként gondolkoznak önmagukról, mikor néha-néha egy-egy percre őszinték vagyunk. A ki érzi, hogy nem tudná fölhaladni a puskaport, az ne ábrándozzék diplomáciai pályáról, hadvezéri dicsőségről, miniszterségről, vagy püspöksüvegről. Nem okvetlenül szükséges, hogy mainenkiből nagyur váljék. Igen sok hivatal van, a hol az irodatisztnak több a becsülete, mint az igazgató urnak, vagy az osztálytanácsos urnak s az irodatiszt, a ki minden másodnap jó kedéllyel iszsza megszokott társaságában a szódafröccsöt, bár két leánya izzad a postánál, irigylésre méltóbb ember, mint a méltóságos

tanácsos ur, a ki előkelő neje, vagy huszárhadnagy fia miatt annyi adósságot csinál, hogy sok volna az egész minisztériumnak s a hónap vége felé a kaszinóban gyöngyözik a homloka, ha husz koronánál többet talál vesztetni. Mindenki nagyon előkelő polgár, a ki soha kölcsönt nem kér senkitől.

Nagyon fontos a pályaválasztásnál még az is, hogy az ifju jól megfontolja, vajjon meg tudja-e szerezni mindast, a mi erre a pályára szükséges? Hosszas tanulmányokat és sok költséget kívánó pályára ne lépjen az, a ki szegény és nincs meg benne a vasakarát és kitartás. Számos életpálya van, a mely nagyon szép és nagyon előkelő, de aránylag későn ad kenyeret. A tehetségén kívül vessen számot mindenki az erszényével is. Igen sok elhibázott emberélet vész kárba csak azért, mert a meggondolatlan ember szerénység és nagy, nagyon nagy kitartás nélkül került előkelő, de gyenge jóvedelmet hajtó állásba s nem győzte bevárni az időt, a míg előbbre jut s a jóvedelme is tekintélyes lesz, nemcsak az állása.

Tömérdek az ugynevezett »félbemaradt existencia«, a ki a legszebb reményekkel kezdte meg egyetemi pályáját, de nem bírta befejezni. A jogászoknak több mind fele ilyen, s a megkezdett pályáról lezorult ifjak között igen sok a tehetséges ember, a kiért bizony nagy kár.

A diploma-szerzéstől és a köztisztviselői állásoktól évről-évre valósággal riasztgatják az ifjúságot. Pedig magában véve sem a diploma-szerzés, sem a köztisztviselői szolgálat nem helytelen dolog, s nagyon is érthető az utána való vágyakozás.

Csak az a baj, ha az oda nem való elemek túlulnak az ugynevezett értelmiségi pályára. Bármily mostoha is nálunk a köztisztviselők sorsa, még mindig jobb, mint Olasz és Franciaországban, s bár csak fekete kenyeret ad, de az a kenyér legalább biztos és elegendő is annak, a ki nem költ többet, mint a menyinyije van. Az a baj, hogy nálunk a köztisztviselő urnak, azaz külön kasztnak képzei magát, nem pedig szegény embernek, s nem a természetes szükséglete és jóvedelme, hanem a rangja szabja meg, hogy mennyit költsön. A pályaválasztásnál fontolja meg mindenki azt is, hogy mennyi jóvedelmet hajt a kiszemelt állás és ha a jóvedelem az ő egyéni szükségleteit kielégíti: csak bátran előre! A köztisztviselő már előre tudja, hogy mi lesz a jóvedelme, s így nincs joga keseregni.

Senki sem születik a világra úgy, hogy

— Ide nem lép be.
— De fogok, férjed vagyok.
— Távozzék, vagy segélyért kiáltok.
— Segélyért kiált, — szolt Lovassi fogai között, majd mint egy felbőszült vad kapta kezébe az ajtó kilincsét s magából kikeve ordította, — igen . . . rejteget valakit. Meggyalazza nevemet, a más csókjának farkas körmével tépi, hasogatja becsületem foszlányokká. Felelj . . . te . . . te.
— Hát igen, — szolt Lovassiné guynyal, — rejtegetek valakit.
— Tehát igaz . . . félre, — tombolt a férj reszketve dühében, — ki az? ki az a nyomorult?
— Ki? — kérdé Lovassiné fékevesztett kacagással, — kíváncsi rá?
— Félre . . . félre, — kiáltotta az ajtó között.

— Az alispán, — szolt a nő hátralépve. Lovassi ezt már nem hallotta. Mint az örült dölt a szobába, de mintha csak jég hideg zuhany érte volna.

Egy sarokban ott látta maga előtt halotthalványan az — alispánt.

Néhány pillanatig szoborként állott a helyén. Most már mindent tudott.

El, el e helyről.
Szemei valóságos tűzben égtek, az ajkai a lelkében tomboló kintől hangtalanul vibráltak s csak rohant, rohant ki a szabadba.

— El tőlem, — kiáltotta a nő, kezeivel eltávolítva magától férjét.

— Bocsáss meg édes Iduskám — kérte a férj, — többször nem fog ismétlődni.

— Maradhatsz miattam reggelig, — szolt megvető mozdulattal a nő, — egyáltalán nem teszek szemrehányást sem neked, sem — nekem.

Lovassiné ezzel sarkon fordult s miután a kezében levő gyertyát az asztalra helyezte háló szobája felé tartott.

Szánandó bűnbánóként állott Lovassi néhány pillanatig, fejét mellére horgaszta, mintegy itéletként hallgatta neje szavait.

Gépiesen tett néhány lépést előre.
— Megtiltom önnek, hogy háló szobamba lépjen, — szolt Lovassiné, megvető tekintettel mérve végig férjét.

— Megtiltod? — kérdé Lovassi meghökkenve.

— Igen, megtiltom, — felelte a nő nyersen.

— Te tiltod meg nekem? Nekem?

— Igen, jogom van hozzá.

— Jogod, — haha, — nevetett fel keserűen Lovassi, — az én házamban jogod?

— Az ön házában? Van-e itt csak egy gomb is, a mi az öné? Mije volt a midőn felesége lettem? Még azzal is tartozott, a mi rajta volt. Nőül vett, hogy kifizethesse adósá-

gait, vagyonomért, hozományomért vett el, és felesége lettem, hogy . . . hogy . . .

— Ne tovább, — kiáltott Lovassi magán kívül — mert megfojtalak.

— Nyomorult.

— Nyomorult? Igen az vagyok, hogy keresztül nem török hivány lelkeden.

Lovassi megrázkódott. Minden könnyelműsége dacára is szerette feleségét s már is keserű megbánást érzett, hogy ily durva szavakkal illette nejét.

— Hagyjuk édes Iduskám, — szolt engesztelőleg, kezeit imaként nyujtva neje felé, — tulajdonítsd felizgatott kedélyállapotomnak azon nemtelen szavakat, a melyekre veled szemben elragadtattam magamat. Nyujtsd kis kezecskédet s légy ismét az én hűséges, jó kis feleségem.

Lovassi elhallgatott, mintha csak feleletet várt volna.

— Bocsáss meg édes Iduskám a te bűnbánó férjednek, his: jól tudod, hogy szeretlek és . . . és . . . hisz te is szeretsz engem.

— Soha sem szerettem.

— Nem sze-ret-tél? — kérdé Lovassi bambán.

— Hagyjuk e mindkettőnkre kellemetlen szceniát, — szolt Lovassiné s belépett a szomszéd szobába.

Lovassi követni akarta nejét, de az az ajtóban állva indulatosan lökte el magától.

mindjárt járni tud: az élet utjai is ilyenek, mindnyájunkat ért már egy-egy eltöttyanás, amelybe azonban hál' Istennek nem haltunk bele. Csak előre, csüggedés nélkül és mindig csupán csak a tisztesség útján. Ez a legjobb és legszilárdabb út, akár csak a vasut, csak kisiklani nem szabad belőle, mert különben agyonüti magát az ember.

*

Elemi dolgo persze az is, hogy az ember ismerje azokat az életpályákat, melyek között válogathat. Ezt a célt szolgálja ez a könyv, *) a melyben természetesen a kevésbé ismert életpályák vannak bővebben ismertetve, valamint azok, a melyek legbiztosabban és legtöbb embernek adhatnak hitos kenyeret.

*) (Pályamutató, a pályaválasztás előtt álló mindkét nembeli magyar ifjúság kalauza. Összeállította Amicus Juventutis. Budapest, Rákosi Jenő Budapesti Hírlap Ujságvállalata kiadása. Ára két korona. Kapható minden hazai könyvesboltban.)

Letartóztatott „hirlapíró”.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1901. augusztus 23.

A pécsi kir. ügyészség fogházában ma éjjel óta, hogy berobogott a pécsi állomásra a pesti vonat, egy a még javakora dacára ősz fejű, törődött testű ember ül, a kit a fiatal kor vidéman eltöltött évei, a könnyűmü élet már negyvenkilenc éves korában bizony megtört, s megtörték különösen az utóbbi évek, melyekben az életfentartással járó küzdelem mellé ama nehéz feladat járult, hogy elkerülje a földi igazságszolgáltatást, hogy minél mélyebben takarózhassék be az ismeretlenség ama sötét fátyolába, mely arra van hivatva, hogy a büntető törvényvel ellenkezésbe jutott embereket hosszabb-rövidebb időre eltakarja a hatóságok fürkésző szeme elől. Nehéz, idegbontó munka ez, ernyesztő, sorvasztó élet!

S most, hogy odaértünk, hogy be kellene közönségünknek számolni a fentebb rövid néhány szóval ecsetelt történet hőségének nevével, önkéntelenül azon gondolkozunk, hogy melyik nevét áruljuk el először? Két neve volt ennek az inkább könnyűmü, mint bűnös embernek s mindkét nevén jól ismeri őt a közönség. Mindkét nevén szereplő tagja volt a társadalomnak, sőt második neve bizonyos jóhangzást nyert az irodalom terén is, hol a maga tárcái

Ruhája kigombolva, fedetlen fővel futott az utcákon végig. Ahogy a Szohner kávéház kivilágított ablakai szemébe ötlöttek, nagyot zihálva megláttá lépteit.

— Miért mentem haza? — mormogá,
— miért akartam jobbn lenni a többinél?
Miért?

A cimborák még ott voltak a hátsó sarokasztalnál.

— Nini a Dénes, — szóltak a belépő felé, — hát téged mi az ördög hoz vissza?

— Az ördög? — felelé egy pillanatra eltűnődve, — igen, az ördög.

Az asztal újra megtellett piros vignettás üvegekkel.

— Igunk fiuk.

— Iszunk . . . iszunk . . .

Lovassi nem ismert határt féktelen kedvében.

— Acsi . . . ide, a ki . . . azt huzd, hogy: Azért csillag, hogy ragyogjon, azért asszony . . . jobban . . . csak . . . azért asszony, hogy megcsaljon . . . Igunk fiuk . . . ki tudja, nem-e utoljára . . .

*

Másnap gyászlobogó lengett a vármegyeház homlokzatán.

Ki halt meg?

Ki?

Lovassi Dénes.

Hogyan? Hisz tegnap még . . .

s novellái, számottevő közgazdasági cikkeivel a fővárosban szinte publikumot szerzett magának.

Dacára a felfordított rendnek, eme történetéről szóló tudósításunkat a végén kezdjük el, mert hiszen a letartóztatással, tehát a végel, kezdődött reánk, pécsiekre nézve az eset érdekessége.

A fővárosi államrendőrség tegnap letartóztatta Budapesten Zádor Károly hirlapírót, a kit vonatra ültettek s Pécsre szállítottak, hol ma éjjel óta a pécsi kir. ügyészség fogházának lakója, mi további intézkedésig marad is.

Zádor Károly hirlapíró azonban sohasem jött ellenkezésbe a büntető törvénykönyvvel, tán még kihágást sem követett el s így kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy kollégánk ledhetlen, becsületes ember.

A hibát, a melyért törvényt kell állnia Zádor Károlynak, nem ő, hanem a vele ugyanazonos Tarnai Károly dr. mohácsi ügyvéd követte el!

Az esetről tudósítunk a következő részletekben számol be:

Még két évvel ezelőtt történt, 1899. év tavaszán, hogy Müller Mátyás szabari lakos sikkasztás miatt panaszt emelt Tarnai Károly dr. mohácsi ügyvéd ellen.

A panasz tárgyát az képezte, hogy Müller Mátyás egy árverési ügyben utóajánlat beadásával bizta meg Tarnay ügyvédet és ötszázharminchat forint bánatpénzt adott át az ügyvédnek letéteményezés végett.

Tarnai dr. ezt az összeget letétbe is helyezte, azonban az árverés után, midőn a bánatpénz feleslegessé vált s a kir. adóhivatal visszautalta az ötszázharminchat forintot az ügyvéd kezéhez, Tarnai ez összeget megtartotta.

Müller Mátyás panasz folytán a pécsi kir. büntető törvényszék dr. Tarnai Károly mohácsi ügyvédet vád alá helyezte, a vádálthelyezés folytán pedig az ügyvédi kamara felügyesztette ügyvédi gyakorlatától. Tarnai Károly dr. ekkor a fővárosba költözött, hol Zádor Károly álnév alatt hirlapíróskodott s több fővárosi, valamint vidéki ujságnak volt a munkatársa s kedves novelláival, valamint közgazdasági cikkeivel jóhangzásúvá tudta tenni a Zádor Károly nevet.

Mohácsról történt elköltözködését azonban nem jelentette be s így történt, hogy most, midőn bűnügyében keresték s nem találtak, kiadták Tarnai Károly dr. ellen a kö-

Önkezével vetett végett életének.

A vármegyeházán szünetelt a munka. A tisztviselők csoportokba verődve tárgyalták a kínos ügyet.

Minden érkezőhöz tizen is tolongtak.

— Mit tud az esetről?

— Miért tette?

— Hogyan történt?

És megvolt a felelet is.

— A kasziros kisasszony.

— A rossz társaság.

— Átdorbézolt éjszaka után egy beszámithatatlan pillanat.

— Özvegycét teljesen megtörte az eset. Egyik ájulásból a másikba esik, folyton a halott mellett van. Hogyne, nagyon szerette a férjét, csak alig egy éves házasság . . .

A temetésen a szerencsétlen özvegy nem vehetett részt. Az eset valósággal lesújtotta. A koporsó mögött a megyei tisztviselői kar haladt az alispánnal az élén

A temetés után az alispán az elhunyt több tisztársával részvéttalogatást tett az özvegnél.

— . . . szorgalmas tisztviselő volt, jó fiu. Kár érte.

És a többi tisztviselő kórusban zengte:

— Jó fiu volt. Kár érte.

Igen, hiszen az alispán is mondja.

rőzést, melynek folytán a fővárosi államrendőrségnek sikerült a sikkasztó ügyvédet Zádor Károly hirlapíró személyében kinyomozni és letartóztatni s a körözés értelmében a pécsi kir. ügyészség fogházába beszállítani.

Zádor Károly nem tagadta azonosságát Tarnai Károly ügyvéddel s így letartóztatásban marad a pécsi kir. büntető törvényszék további intézkedésig, mely valószínűleg ez ügy tárgyalásának kitűzése lesz.

Nembánomság.

Pécs, 1901. augusztus 23.

Azt régen tudom, hogy a magyar tisztviselők nagy részének kevés munka és nagy fizetés kell.

Azt is tudom, hogy a magyar tisztviselők legnagyobb része felfelé hunyorító és szolgálkú; lefelé pedig gögös és a szegény embert megvető. Tisztelet a kivételeknek.

Azt is tudom, hogy a magyar tisztviselők kevés kivétellel minden kényelmet és előnyöket szeretnek élvezni s lehetőleg potyára, avagy mennél kevesebb pénzért, kivéve a mulatozást, ezt alaposan szeretik s ha homlokak egy kicsit be van maszlagosítva a szesztől, úgy akkor készek még az inget is elmulatni. De azt az egyet sohasem akartam volna elhinni, hogy a saját övéik iránt oly indolens s szeretetnélküliek legyenek.

Hihetőleg ezt a műveltség foka úgy kívánja, hogy az oktalan állat jobban szeresse kicsinyjeit s családját, mint a művelt és felvilágosodott ember.

Igaz, hogy az iparos és munkás osztály kivétel nélkül azon törekszik, hogy helyzetén s családjá helyzetén javítandó, betegsegélyző s másféle segélyegyleteket alakítson és a csekély heti keresményéből, azokhoz keservesen leverejtkezett filléreivel hozzájáruljon.

Nagyon sok azon iparosok, sőt napszámosok száma is, a kik ily egyleteknek évenként 30—40 forintokat, vagy ennél is többet fizetnek; csak a tisztviselő sereg az, a mely minden szükségleteinek kielégítését vagy az államtól, vagy egyesektől várja, de ő maga azokat létesíteni nem törekszik; mert arra, a mi családját érdekelheti, pénze nincsen, de a mi a saját személye kedvteléseinek a kielégítését illeti, arra, ha kölcsönvett pénzből is, meg kell lenni.

A fenti állításaim valóságára legjobban be van igazolva a betegsegélyző egylet ügyében folyó évi augusztus 18-ára, majd pedig 22-ére összehívott értekezletnek részvétlenség miatt történt meg nem tarthatása által; pedig a 18-ára történt meghívást 157-en és a 22-ére szólót 118-an irták volt alá. És mégis, a sok aláíró közül 20 nem akadt olyan, a kit az ügy érdekelt volna, mert az első értekezletre 7 mondd heten és a másodikra pedig 9, mond kilencen jelentkeztek.

Lehetséges, hogy ezen részvétlenség a személyem csekélyisége, vagy az ellenszenv volt oka annak, hogy a tisztelt kartársak nem voltak szivesek az értekezleteken megjelenni. De hát ezt kétségbe kell vonnom, mert a fizetés javítás tárgyában június 28-ára szólott összehívót 109 irta alá csak és mégis az értekezleten két-háromszáz ember vett részt.

Igen, hogy a június 28-iki értekezlet a »nesze« kérdése körül forgott; míg ellenben az e hó 18 és 22-iki az »adsza« kérdésének a megoldásáról kellett volna, hogy szóljon.

Ha pedig személyem csekélyisége miatt nem jelentkeztek, úgy szabadjukban állott és még most is áll egy magas egyéniség által azt összehívotni s megtartatni és pedig mi előbb, mert szeptember 1-je után az 50 éven felüliek nem lehetnek az illető egylet tagjai és hogy szeptember 1-je után a beiratási díj nem egy, hanem három korona lesz.

Továbbá nagyon helyén való dolog lenne, hogy épen a pécsi tisztviselők seregétől kerülne

ki oly eszme, a mely a központi egyesület létrejöttét s annak megszilárdítását lenne képes biztosítani, avagy Pécsről nem jöhet a megváltás ígéje? Ez nagy szégyen felt volna a pécsi tisztviselőkre, hogy ha ők nem lennének képesek egy életrevaló eszmét megpendíteni avagy már megpendítettnek irányt adni.

A betegsegélyző egyletre minden embernek szüksége van éppen úgy, mint a mindennapi kenyérre, különösen mostan, amidőn az orvosok díjai megdrágultak és amidőn időről-időre új meg új betegségek grasszálnak az emberiség között. És legjobban rászorul az ilyen egyletre a tisztviselőség serege, kiknek nem jelentéktelen része a sok ülés okozta aranyér, köszvény, reuma és más e féle nyavalyákból keletkezni szokott kinövések vagy sebészek orvosi műtétet igényelnek és a melyeknek műtete csak is a nagyvárosi kórodákban vihető keresztül Igenám, és ahogy a nagyvárosi kórodák ily féle ágyai nagyon borsos árúak, amit egy szegény, illetve kisebb fizetésű hivatalnok nem igen képes elviselni, hogy ha betegségi állapota oda juttatja. Tehát ily esetben nagyon jó volna, hogy ha a pécsi tisztviselőségnek valamely fővárosi kórházban — a meddig a tisztviselők kórháza megvalósul — legalább egy betegre való ágya lenne, a mi nagyon könnyen lenne megvalósítható, csak ha egy kis jóakarát és lelkes érdeklődés lenne a tisztviselőkhöz a kérdés iránt. Azért tehát szükségesnek láttam volt az értekezletet összehívni, hogy a dolog felől eszmecserét megindítva, azt a megvalósulás állapotába juttassuk — mi nem sikerült — de próbálja meg egy más férfi, én ott leszek eszméimmal együtt s leghibebb munkásuk leszek, csak hogy az ige testé váljék!

Bereghy Endre.

Felsőmagyarországi levél.

Bártfa, 1901. augusztus 21.

Már két napja vagyok távol szülővárosomtól, hogy a magyar orvosok és természetvizsgálók ez idei XXXI.-ik vándorgyűlésén résztvegyek, tanuljak és tapasztalataim gyarapítsam. Hosszu és fáradságos az út, mig az ember ide ér.

A reggeli gyorsvonattal indultam hétfőn hazulról s eleinte hűvös volt az idő, de Budapesten túl Miskolcig a hőség, de még jobban a köszénfűst bizony megviselt bennünket. Este fél 9-kor Kassán, Felsőmagyarország metropolisában voltunk. Élénk forgalmu város ez, bár Péccsel nem vetekedhetik, sem tisztaságra, sem egyéb nézve. Utcái szűkek, rossz a kövezet, rossz a világítás, no meg a tisztaság is hagy elég kívánni valót. Mennyit gáncsolják a mi városunkat, pedig hát Kassa, Eperjes, Bártfa városai meg se közelítik azt.

Vendéglők dolgában sem mulja fölül Kassa Péccset, lévén itt éppen olyan mizéria, mint Péccset. Csodálatos dolog, hogy ezekre nem akad vállalkozó! Az Európa-szálló különben még mindig tűrhető Kassán. Tágas, szellős, de az éjjeli közbiztonság, nem ugyan zsványok, de vérszopók dolgában, gyarló. Elég olcsó s konyhája jó. Szent István napján a pompás kassai dómot látogattuk meg, hol Bubicz püspök mondta az ünnepi misét a város előkelőségei jelenlétében. Pompás volt bevonulása; két infulás apát s temérdek papság kíséretében vonult be a dómba. A templom nagyon szép, de nem oly tágas, mint a mienk s már goth-stilusa miatt is igen egyszerű a belseje. Annyi pompa sincs benne, mint a mienkben.

Másnap délután a vándorgyűlés budapesti tagjai is megérkeztek Kassára s ezekkel együtt haladtunk Eperjes és Bártfa felé. Dacára annak, hogy vonatunk roppant hosszú volt, mégis alig fértünk el rajta, annyi a résztvevő. Csupa doktor, különösen a fővárosból. Ismerőseim is elegenden vannak közöttük, lévén egyik buzgó tagja a vándorgyűléseknek.

Notabilitásaink közül megjelent Chyzer Cornél miniszteri tanácsos, a gyűlés elnöke, Berzevicy Albert, Ruffy Pál, Schmausz Endre, Schwarzer, Bókay, Dollinger, Udránszky, Tóth Lajos, Szabó Dénes, Réczey tanárok, Majláth József gróf stb. Összesen 400 tag jött el a vándorgyűlésre.

A gyűlést ma (szerdán) Berzevicy Albert alelnök nyitotta meg körülbelül egy óra hosszat tartó beszédével, mely bár igen érdekes tárgyakat ölelt föl, de igen vontatott lévén, elfárasztotta a hallgatóságot. Délben diszebed volt, melyen temérdek toast születt meg.

A bártfai fürdő igen kecses, Egy völgyben fekszik, melyet magas és pompás vegetációban díszlő fenyőerdő környez. Kirándulási helyei, sétányai szépek s jó karban vannak tartva. Az étkezés is megfelelő s helyiségei is tiszták. Temérdek lakóház és vendéglő áll készen a vendégek befogadására. Forrása három van, mind vastartalmu, savanykás, pezsgő és gyógyviz számba megy. Kitűnő eredményel használják vérszegénység ellen.

Boldogult Erzsébet királynénk is használta egykoron s igen meg volt elégedve hatásával.

Az időjárás hűvös, felhős, zivataros. Estefelé didergünk s még felülőben sincs valami melegünk.

Dr. Csirer Elek-

Hírek.

Pécsen, 1901. augusztus hó 23.

Az „emésztő“ hivatal cimere.

A cimereünket sokan nem ismerik s ezért megígértem, hogy a születésnapjára írok róla; leírom a külsejét, a hivatását, a beszédjét és a cselekedeteit. Ő ugyan nem természetrajzi emlős állat, sem nem csodaszülött, nem is olyan magas állású ur, vagy hirneves tudós, kinek biográfiáját mohón olvasná a közönség; ő csak egyszerűen szerény — de általa magas polcnak hitt — hivataliszolgai állást visel, de melyben valóságos unikum s talán lesz olyan érdemes róla néhány sort írni, mint a cserebogarak szaporításáról.

Megkérdeztem a minap tőle:

— Mondja csak, tudja maga, mi az a biográfia?

Bámulva nézett rám, aztán mosolygott egy széleset.

— Hehehe, hogy tudok-e? Hoagyne tudnék, miokor nékem is voan ketti; éegyik miokor voaltam koatona, éegyik mikor voaltam véleginy.

Nem akartam elrontani a kedvét, hát nem is magyaráztam neki a felfogás különbözőzetét. Hiába is tettem volna, nem szeretet filozófiai vitába bocsájtkozni, nagyon magas az az ő eszmemenetéhez. Azonban mégis ő a hivatal élő kereplője; vitás ügyekben a szóvivő olyannyira, hogy a tisztelt sétáló közönség ilyen viták alkalmával összesereglik a hivatalos helyiség ablaka alatt.

Méltán nevezhetjük a hivatal esze, lelke és életének. Nélküle elszaporodnának a csuszó mászó állatok ezrei, megenné az aktákat a moly és a higienikus köpöcsésze örökös bagóléval lenne tele. (Igy is csak minden áradáskor lesz tisztogatva.)

Alakra néz pedig ő úgy ki, vagy be, mint a hagyomány szerint Midás király, de a nagy, nevezetes fülek hiányával. Valódi eszkimó típus, budavárosi eredetbeli arc, apró higanyszínű szemekkel, melyek egyikét gunyolódó alkalmakkor, hunyorgatásra szokta használni.

Mily súlyt nyom az agyveleje, az még egyelőre homályos előttem, azonban, ha következetes akarok maradni, úgy nem sok reménnyel kecsegtet, példa rá a következő eset:

— Hallja! — szólt hozzám az időben az egyik kartárs — itt van 20 fillér,

hosszon ezért sajtot; itt van még husz fillér, ezért pedig hoz szalámit. Értette?

Cimeresünk meglóbalta a fejét olyanformán, mintha azt akarta volna jelezni vele, hogy ne nézzék őt számárnak

Elment a boltajtóig s ott megállt, megcsóválta ismét a fejét, de most nem északról délre, hanem keletről nyugatra, aztán visszafordult.

— Hát maga miért jött vissza? — kérdé az éhes kartárs.

— Minek? — szólt szokott, dédapjától örökölt dialektusával — oazért, méert tievesztetem esze elgyik 20 fillért a maásigval, osztán moast nem tudok, méelyik gyin soajtra, melik szoalámira? . . .

— Látja izé, magának nem kellene okvetlen ilyen butának lenni! — szóltam hozzá.

Nem értett meg. Félrehuzta a száját ismét, a mi mosolyt jelentett s szólt:

— Moaga mielyen triefál!

És ment alapos magyarázat után vissza a boltba és hozott szalámi helyett heringet.

Amint említém, ő a hivatal lelke. Üres óráiban (reggel 8-tól délután 5-ig) méltóság-teljes léptekkel méri végig a hivatalt, szájában egy szál szivarral, mely egyik elsőtől a másikkig eltart. Keresztneven szólit bárkit fölebbvalói közül, rendszeren beleszól azok legfontosabb értekezésébe. Nem imponál előtte az »ur« jelző. Előtte a plébános: »Náci,« a hivatalfőnöke »Gyuri« stb. az egész közegeket »cserebogár«-nak szólítja. Köszönni csak annak köszön, a ki messziről leemeli előtte a kalapját, újévkor annak gratulál, a ki mélyen nyul belé a zsebébe és huz is ki említésre méltó pénzmagot.

A hivatal ügyes-bajos feleit (lévén ő az ajtónál) ő fogadja. Selyem zsinórra erősített csiptetőjét a fél érkezésekor az orrára bigygyeszi és magas hangon szólítja:

— Mi keő? Há? — Talán gyitte emesztő oadót fizetni?

A felek csak mosolyognak rajta. Sokszor »utasításait« is elfogadják, tudják, hogy ő a hivatal cimere, ki e privilegiumot állítólag úgy érdemelte ki, hogy egyszer éjjel olyanféle embert talált tehetetlen állapotban a földön hemperegve, a kire az éjjeli csendháborítás stb. volt bizva. Ez az uriember beléragaszkodva igyekezett elérni a lakását, utközben azonban egy korcsmából éktelen zsvaj, járma hallatszott ki az utcára, a mi a hivatásában mindenkor szemfüles uri embernek feltűnt s így szólt hozzá:

— Tamaszszon csak engem ide a falhoz és menjen. nézze meg, miféle részeg disznók vannak ebben a korcsmában.

Szót fogadott. Terhét gondosan oda támasztotta a falhoz és ment megnézni a zajongókat. Kis vártatra kijött.

— Nos . . . ?

A plebsz egyet hunyorított a szemével, aztán beszélt:

— A moaga rokonyai vannak benne!

Azon éjjel hét kuntschaftot szállított haza s innen ered a számlálétra, melyen feljutott jelenlegi polcára.

Munkájában évről-évre serényebb lesz. Ez évben már bokáig ér a szemét az irodában; a legyek beléfulnak az asztalokon lerakódó porba és az ablaküvegeken nem égethet keresztül a nap a ráarakódó stbféltől. Neki köszönhetjük, hogy a hivatal egyetlen tagja sem kapott a hideg víztől gyomorkatarust, s a pékek mivelünk etetik meg három hetes »friss« süteményeiket.

Hogy befejezzem e néhány sornál hosszabbra terjedő leírásomat, még csak a titoktartásáról néhány szót szólok.

Gyűléseztünk a minap az egyik külön irodai helyiségben. Napirend természetes: fizetésjavítás, jobb viszonyok, nyugdíj s több eféle volt. A szónokok bevégezték beszédeiket s úgy határoztunk, hogy deputációval járulunk főnökünk elé, hogy kívánatainkat — mi elég

jogor és méltánylást érdemlő e komisz drága világban előadjuk.

Mondanom sem kellene, hogy az izé ebben is megelőzött bennünket. Az akasztófa a kulcslyukon keresztül kihallgatta összeesküvésünket és előre tudatta — természetesen a maga ellenérvelését is beleszöve — minden megbízás nélkül a főnökkel, a ki ellene van minden ilyen fajta szociális kívánalmaknak.

Másnap aztán kaptunk!

— Mit akarnak maguk? Fizetésjavítást! Majd adok! Tessék ujságot olvasni, megtudhatják, hogy nem lehet. Üres a város kaszsjája. Egyenek krumplit! Nézzé meg az ember! stb. Így javított a cimeres besugása után a főnök.

Azóta rettentő nagy forgalma van a krumplinak, mert az összes alkalmazottak azzal élnek s ennek tulajdonítható, hogy a krumpli ára felment, az emésztő adó jövedelme pedig leszállt; hanem meg is pokrócozzuk érte újévkor a cimereket, borralaló helyett!

Napirend 1901. augusztus 24-én.

Naptár: szombat, augusztus 24. — Róm. kath.: Bertalan. — Prot.: Bertalan. — Görög-kel: (aug. 11.) Euplusz. — Zsidó: Elul 9. — Nap két 4 óra 53 perckor; nyugszik 6 óra 38 perckor. — Hold két 2 óra 54 perckor délután; nyugszik 11 óra 59 perckor éjjel.

Időjelzés: A központi meteorológiai intézet jelzése szerint: változó felhőzet mellett enyhe idő várható.

Rendkívüli városi közgyűlés d. u. 5 órakor a városházán

— (Rendkívüli városi közgyűlés.) Pécs szab. kir. város köztörvényhatósági bizottsága holnap, augusztus hó 24-én délután 5 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

Tárgya lesz a főispánhoz érkezett *miniszteri értesítés*, hogy a király folyó évi szeptember hó 18-án városunkat is meglátogatja. Ennek kapcsán a fogadtatásnak kellő előkészítésére vonatkozó tanácsi előterjesztés.

— (Frigyes főherceg átutazóban.) Frigyes főherceg, ki Bellyén hosszabb ideje tartózkodott, vadászattal töltvén idejét, ma délután a három órai gyorsvonattal Belyéről Pécsen át Kelenföldre s onnan Pozsonyba utazott.

— (Esküvő.) Keresztény János, az „Orangyalhoz” címzett gyógyszerár tulajdonosa Pécsen, folyó hó huszonnyolcadikán tartja esküvőjét Trencsénben Mertha Stefániával, özv. Mertha Józsefné leányával.

— (Jelentés a vizről.) A Tettye forrás vizállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: Folyó hó 23-án reggel 6 órakor a tettyei viztartóban 710, az ellentartóban 380 kb. viz volt; a hozzáfolyás 24 óra alatt 960 köbméternek találtatott.

— (Kerti tűz.) Az éjjel tizenkét óra tájban tüzet jelzett a városháza toronyőre a központi tűzörségnek. A tűz Majláth-utca 26. szám alatt, Kött Jenő műkertész házában, a kertben volt, hol egyik üvegház mellett a trágyadomb ismeretlen okból kigyuladt. A tüzoltóság nyomban kivonult s a tüzet lokalizálta, úgy, hogy az alig számbavehető kárt okozott.

— (Kánikula vége.) A hivatalos naptári jelzés szerint ma van vége a kánikulának. És el is multak már a forró napok; megenyhült a levegő s a hetekig tartó for-

róság után enyhébb időre van kilátás. Bár még mindig elég meleg a nap s kevés eső jár. A mi különben most még jó is, mert bizony kell napos idő a szőlőre, meg a dinynyére, hadd érjen, hadd legyen — édes!

— (Ujvidéki katonák Pécsen.)

Kemény munka várakozik most a katonagyerekekre. Nem kisebb dolog, mint hogy a legmagasabb hadur előtt kell megmutatni, mit tanultak azok — keserves esztendő alatt, miket a fényes mundurban töltöttek. De vidáman megy neki ennek a nem csekély vállalkozásnak a katona, hiszen tudja, hogy amint letujják a nagy hadgyakorlatot, akkor lerakhatja a borjút, szegre kerül a manlicher is, meg a bajonét. Sokkal kellemetlenebb ennél a rezervisták dolga, kiket a kényelmes civil életből rántanak be a királygyakorlatok tartamára katonásdit játszani, mert bizony ők már körülbelül elfelejtették a katonaelet gyönyörűségeit s nem igen büszkélkedhetnek a tudományukkal. Ilyen rezervisták jönnek hozzánk a jövő hó másodikán. Az ujvidéki 6-ik ezred, mely ezerszáz emberrel és tiz főtisztjével érkezik szeptember hó 2-án Pécsre. Déli 12 óra 13 perckor érkeznek ide. Ujvidékről, itt megebédelnek az állomáson s már 12 óra 54 perckor megy tovább a vonat, mely a katonákat a nagyhadgyakorlat területére szállítja.

— (A pécsi barack értékesítése.) A pécsihez hasonló nagyságu és minőségű duranci barack valósággal ritkaság számba megy és hozzá hasonló messze vidéken alig

Jakab iparkodott őt megnyugtanni nyájaskodásával. Elbeszélte neki Evonyme eljárását s megmagyarázta neki miként történhetett az, hogy ő az Antoinette levelét csak ma olvashatta el. Ő szeptember 20-ikán haraggal telt szívvél utazott el.

— Mindenkit meggyűlöltem, — mondá — téged, Evonymet és az egész világot. Felültem az első vonatra s szerettem volna a világ tulsó végére menni. És csak is ott állapodtam meg, a hol a vasut megszünik — Bretagneban. Ott, a tenger és pusztaság között akartam kigyógyulni; de hasztalan; árnyad mindenüvé kísért. Aztán visszatértem az auberivei erdőségbe s megérkezésem után való este hallottam meg, hogy Evonyméhez akarsz nőül menni.

— Igaz, én nagyon rosszul voltam, — sóhajtá a leány — de ha tudnád, mennyit sirtam, mennyit vártalak! Azt hittem, visszatértél L . . . be, hogy nőül vidd azt a kőedénykének szemű leányt s ekkor eszeveszett lettem. Fájdalmat akartam okozni neked is, magamnak is: a szegény Evonymenek nyakába akasztottam magamat. A bűnhődés nagyon súlyos volt, — tevé utána — de ha te nekem megbocsátasz, soha sem leszek többé rossz. Minden fonakságomat e tóba tettem.

Az ifju megfogta a leány kezét és csókokkal borítá el.

— Szeretlek! — mondá — s életem a tied!

Evonyme egyedül maradt az erdész kis szobájában. Az ablakból szemlélte a szerelmesek mozdulatait, kik, mint két árny, emelkedtek ki a tó zöld partjából. Az ifju megkönnyebbülve lélegzett fel.

Meg vagy te arról győződve, hogy Antoinette neked nem irt; hogy levele utközben el nem vezett?

— Óh! — sóhajtott föl Jakab hihetetlenül csóválva a fejét.

— Bizonyos vagy e te abban? avagy kérdezősköd-tél-e legalább az auberivei vendéglősnétől?

Jakab a papirokkal megrakott asztalhoz közeledett.

— Minden itt hever, — mondá — a mi távolétem alatt érkezett, csupa hivatalos iromány. Átkutathatod az egészet, nem találsz abban egyebet a hivatalos leveleknél.

Mind a mellett is oda hajlott Evonymével a fölhalmozott iratok fölé s mind a ketten elkezdtek azokban lázas sietséggel kutatni.

Egyszerre diadalmassan kiáltott föl Evonyme. Megtalálta Antoinettenek levélkéjét, mely egy hivatalos lap kettős keresztöltése mögött félig el volt rejtve. Átnyújtotta Jakabnak, ki a boritékot remegő kézzel szakitotta föl.

— A postabélyegen szeptember 21-ike látható, — motyogta Evonyme.

Jakab szinte elnyelni látszott a szegény, elfeledett levélke sorait. Mennél többször olvasta azokat, annál sápadtabb lett. Arcának izmai elvesztették merevségüket; zokogástól emelkedett a keble s pár könnycsepp hullt a levélkére. Evonyme némán szemlélte őt s ő is egészen elérzékenyült. Jakab újra meg újra átolvasta a levelet, a nélkül, hogy megmozdult volna. Végre Evonyme gyöngéden érinté a vállát s a nyitott ablakon át a völgyzugba mutatott, hol a tó a napfénytől csillogott.

található. A francia barack pedig tudvalevőleg különösen alkalmas konzervgyári feldolgozásra és kandirozva, vagy cukorszörpbe rakva rendkívül kedvelt csemegét képez. A kecskeméti nagy konzervgyár ilyen kandirozott gyümölcs előállításával is nagyban foglalkozik és évenként tekintélyes mennyiségű duranci barackra van szüksége, és épen ez indította a pécsi kereskedelmi és iparkamara elnökét, Littke Józsefet, arra, hogy legutóbb Kecskeméten tett látogatása alkalmával az ottani konzervgyár igazgatójának figyelmét felhívja a pécsi duranci barackra, mint a mely ilyen feldolgozásra kiválóan alkalmas lenne és a melyhez hasonló sem Kecskemét vidékén, sem az egész Alföldön nem terem. A kamarai elnök közbenjárásának volt is eredménye, mert a kecskeméti konzervgyár igazgatósága, a mely nagy súlyt fektet arra, hogy a feldolgozandó összes nyersanyagot a belföldről szerezzék be, most lapunk útján felszólítja a pécsi termelőket és gyümölcskereskedőket, a kiknek nagyobb mennyiségű duranci barack-készletük van, hogy sürgősen tegyenek hozzá ajánlatot. Szívesen teszünk eleget a gyárigazgatóság kérelmének s felhívásának helyet adva legkevésbé sem kételkedünk abban, hogy a pécsi termelők örömmel megragadják a kedvező alkalmat és nem sajnálják a fáradságot, hogy egy levelező-lapon értesítsék a kecskeméti konzervgyárat arról, hogy duranci készletüket mily árért volnának hajlandók Kecskemétre küldeni.

— (Pályázat.) A lengyeltóti kir. já-

rásbiróságnál egy telekkönyvvezetői állás van üresedésben. Pályázni két hét alatt lehet a kaposvári kir. törvényszék elnökénél.

— (Eljegyzés.) Biró Sándor somogyi járó földbirtokos leányát, Margitot, eljegyezte Kellauer Gábor, kaposvári gyógyszerártulajdonos.

— (Egy eltört csésze.) A Széchenyi-tér egyik bérházának első emeletén ma reggel baleset történt. Egy piros pozsgás, keményen kistűtött frufrus szobacica (mert hiszen minden szobacica ilyen) törülgetés közben eltört egy kávéscsészét. Hogy azonban a »nacscsága« észre ne vegye a hibát, szellemesen összefogta a csésze roncsait a portörölő ruhába s az egészet — kirázta az ablakon. Nos hát kétségtelenül szép dolog a szobacicák szellemessége s találmányossága, de már az ilyesmit alig lehet szó nélkül hagyni. Történvén a dolog a Széchenyi-téren, tehát igen frekventált helyen, könnyen komolyabb bajt is okozhatott volna ez a csésze, mely — igaz, — jelen esetben megelégedett annyival, hogy szétugrasztott néhány, az ablak alatt beszélgető urat, aztán hangos csörömpöléssel dicsőhimnuszt zengedezve arról a bizonyos portörölős szabályrendeletéről, pihenőre tért a korzó kövezetén!

— (Jönnek a harminckettesek.) A Mária Terézia nevet viselő 32-ik budapesti házvezető és a 38-ik gyalogezred egy zászlóaljja Paul Rezső ezredes vezetésével utban van Pécs felé. — Budapestről hajón tegnap reggel érkeztek Dunaföldvárra, honnan Paks,

Tolna, Szegzárd irányában gyalogolnak s Dunaszekcsőn át Mohácsra érkeznek, honnan Pécsre vonulnak be s innen mennek szeptember elején a nagyhadgyakorlatokra.

— (Áthelyezett állomásfőnök.) Horváth Béla decsi állomásfőnököt a m. á. v. igazgatósága Mágocsra helyezte át.

— (Országos vásár.) Lapunk tegnapi estje számában ily cím alatt megírtuk, hogy Görcsönyben folyó hó 28-án lesz országos vásár. Ez a dátum téves információ alapján került a lapba, minek helyreigazításaként közöljük, hogy a görcsönyi országos vásár holnap, szombaton, folyó hó huszonnegyedikén kezdődik.

— (Tolvaj vendég.) Király József, pelérdi lakosnál éjjeli szállást kért egy ember, a ki Pécsre valónak mondta magát. Király az istállóban adott neki fekvőhelyet s reggelre hűlt helyét találta s vele eltűnt egy ötlözet ruhája is, mely egy ládába volt elzárva. A káros feljelentésére a tolvaj vendég után most folytatják a nyomozást.

— (Valódi ezüstartágyak) tömör nehéz kivitelben, nevezetesen teljes evőkészletek pompásan összeállítva, szép ezüst asztali állványok, sütemény és névjegy kosarak, csinos felszolgáló tálcák, pazar, szép kivitelű thea, kávé, cognac, fagyalt és punsch szervizek igen gazdag választékban, megtekinthetők Schönwald Imrénél.

— Ott van ő! — szólt — az erdő szélén. Én őt oly meglepetés végett vezettem ide, a melyről ő mit sem tud.

Jakab, pillanatig összeszorított ajakkal bámult a verőfényes völgyzugba, aztán hirtelen odahagyva a szobát, elrohant az erdészlakból.

Mikor Evonyme eltávozott Antoinettétől, ez odahagyta az erdő szélét, a száraz leveleken hagyva Evonyme könyvét s a tó felé indult. A dér elolvadt a napsugaraktól s könnyű, nyirkos köd hullámozott a dél felé eső rétek fölött.

A leányka a legkisebb részletekre emlékezett még ama partra melynél a táncmulatság estjén időzött. Minden változatlan állt ugyanazon a helyen, a kis sziget fűzfái, a félig eltört palló s a vidraelecka mint háromágu levelei a vizen himbálóztak. Letelepedett a tó szélén s tenyerébe hajtott fővel szemlélte a vizet, melynek felszínét gyöngén fodrozta a szellő s melynek világító hullámai csaknem a lábait fűrésztölték. A tiszta, zöldes viz jelentékeny mélységű fenekén látni lehetett az uszó növényeket, melyekkel elvétve egy-egy napsugár nyájasan enyelgett.

Itt nyugalom honolt s a mindenféle nyomor és a megsemmisülés felelősege. Nem sokkal jobb lenne-e, — gondolta Antoinette — e hullámozó növények fátyola alatt szenderegni, mint a gyűlölt világban élve eltemetve lenni?

Mindig kedvelte a vizet, de e pillanatban még barátságosabbnak, vonzóbbnak tetszett az neki, mint bármikor. Előre hajolt s elbájolva szemlélte a sugarakat, melyek a víz felszíne alá merülni látszóttak és mégis,

mint aranykarikából készült lánc siklottak el a fölött. A viz, mint tisztán csengő, behizelgően lágy távoli zene susogott a fűzfák közt, mit a leányka mondhatatlan gyönyörrel hallgatott.

Mindig közelebb hajította a fülét eme csillogó mélység felé s mindinkább megvált a lelke a körén kívüli eső tárgyaktól. Mire sem gondolt többé és semmi más zajt nem hallott. Észrevétlenül hajlott a teste a csábító, titokzatos hullámok felé s szédülés lepte meg. Egyszerre, egy idegen kéz ragadta meg a karját s hevesen hátra vont.

A leány megfordult és felsikoltott:

— Jakab! kiáltá és becsukta a szemét.

A fiatal ember leült Antoinette-vel a part mellett álló kőre. Mint ama táncmulatság éjében, érezte a leány szívét kebelén dobogni s elnézegette e halvány arcot, beesett szemét s a piciny gyermekajkat. Ujra érezte a hableány ígézetét; szorosabban ölelte át karjával s megcsókolta a lehuny szemhéjat. Ekkor fölnyitotta szemét a leányka s remegve tért ismét magához. Aztán hevesen szorítá magához Jakabnak a kezét.

— Óh, — susogta, — nem is vártalak már többé! Ha kissé késel még, nem találkoztál volna többé velem.

— Meg akartál halni? — kiáltott föl az ifju.

— Nem tudom, de oly boldogtalan voltam és úgy rémlett nekem, mintha e viz zenéjénél, mely magához vonzott, elfeledném szenvedéseimet. Óh! — folytatá remegve, — ugy-e nem fogsz engem többé elhagyni? — Heves zokogás gátolta a beszédben s könybe lábadt a szeme.

Idegenek Pécsét.

— Augusztus hó 22.

Aranyhajószálló. Wiener Dávid, utazó, Bécs — Kuhnel Adolf, utazó, Budapest. — Auber és neje, gyógyszerész, Mohács. — Krasznay Mihály és családja, főszolgabíró, Siklós. — Gubitsch D., utazó, Trebitsch. — Grünwald József, utazó, Bécs. — Ornstein Károly, utazó, Bécs. — Fischmann N., utazó, Budapest. — Lukács Dániel hírlapíró, Bpest. — Varga Elemér, muzeum aszistens, Budapest. — Feige Ernést, utazó, Anshau.

Mátyás- király-szálló. Kovács László, közigtanf. hallgató, Miskolc. — ifj. Pöslér N., huszár önkéntes, Bpest. — Irosó Vilina, kereskedő, Várkony. — Balhó Béla, ügyvédjelölt, Budapest. — Kurits Tamás, magánzó, Mohács. — Rosenbanm Fülöp, kereskedő, Mohács.

Nádor-szálló. Satler József, vendéglős, Eszék.

Vadember-szálló. Huth Mór, utazó Bécs. — Varga Géza, utazó, Bpest. — Wolf Jakab, utazó, Bpest. — Zangl Simon, utazó, Bebsi.

Magyar király-szálló. Schippert János, jegyző, Ráctöltés.

Vidéki hátralékosainkat tisztelettel felkérjük, szíveskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni.

Művészet, irodalom.

○ **Kaposvári színészet.** Somogyi Károly nagyváradai színtársulata most Kaposvárott játszik. A tarsulat primadonnája, Ámon Margit, ki a „Gésák”-ban igazi diadalt aratott.

○ **Költemények.** Hulmi Gyula állami főgimnáziumi tanár előfizetést hirdet sajtó alatt levő „Költemények” című verskötetére. Az előfizetési ár 2 korona, mely összeg Knerr I. nyomdatulajdonoshoz küldendő Gyomára, (Békés megye.)

○ **Adókezelési könyv.** Kovács Imre székesfehérvári hivatalnok tollából adókezelési szakkönyv jelent meg. A hiányt pótló kézikönyv célja minden adófizető polgárt az egyenes adók és járulékaival könnyű módon megismertetni. El van látva adóketési műveletek, javaslatok, adókiszámítási táblázatok és késedelmi kamatszámításokkal. A mű tartalmából a következőket dióhéjban közöljük: az egyenes adók kivetésére hivatva vannak: a) az adószámveteli hivatalok és községi jegyzők; b) az adókető bizottságok; c) Budapesten a ker. kir. adófelügyelőség, másutt a pénzügyigazgatóság. Az adószámveteli hivatalok, községi jegyzők kivetik a földadót, házbéradót, az I. és II. oszt. kereseti adót, a fegyveradót, az általános jövedelmi pótdadót s az állami adók után járó összes járulékokat. Az adókető bizottság a III. oszt. kereseti adót, a bányaadót és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adóját, végül Budapesten a ker. kir. adófelügyelő, másutt a pénzügyigazgató a IV. oszt. kereseti adót, a tőke kamat és járadékadót és a hadmentességi díjat veti ki. A házbéradót és a III. oszt. kereseti adót három-három évi érvénynyel minden harmadik évben, az egyenes adók többi nemét pedig egy-egy évi érvénynyel évenként vetik ki. A mű ára 1 korona. Kapható a szerzőnél: Budapesten, IX. ker., Gátutca 20. sz.

Tanügy.

A katolikus tanítóképzők rendtartási tervezete.

Pécs, 1901. aug. 23.

A magyar katolikus tanítók országos bizottsága tegnapi nagygyűlésén Döbrössy Alajos, tb. kanonok, a pécsi püspöki tanítóképző igazgatója előterjesztette a *kath. tanítóképző-intézetek rendtartási tervezetét*, a mit az 1900. évi dec. 18. án kiadott 45.781. szám alatt kelt hasonló tartalmu miniszteri rendelet alapján dolgozott ki. Ez a rendtartás tulajdonképpen először a pécsi püspöki tanító- és tanítónőképzők számára készült, a katolikus tanügyi tanács azonban úgy határozott, hogy országos érvényű intézkedések kívánatosak. A kath. tanügyi tanács elsősorban azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy mily magatartást tanúsítsanak a katolikus preparandiák az állam által legújabbban közrebocsátott s minden egyházi főhatóságnak megküldött rendtartással és képesítő-szabályzattal szemben. Az állam tanügyi kormányának ezt az eljárását csak udvariassági ténynek minősítette a tanács, de az állami szabályzatot magára mérvadónak nem ismeri el. Ramutatóit azokra a hiányokra, amelyek e szabályzatban a katolikus szellemű nevelés tekintetéből észrevehetőek. — Kivált konstatálja, hogy nagy kár az a körülmény, hogy a polgári iskolai tanítóképzést katolikus részről teljesen elhanyagolják. Ennek megszüntetése céljából is szükséges volt megindítani a tárgyalásokat. A pécsi preparandia rendtartását a tanács megküldte az összes hazai katolikus tanító- és tanítónőképzőknek, a melyek véleményeiket mind beküldték és ezeknek figyelembevételével készítette előadójelen javaslatát, melynek elfogadását ezuttal az országos bizottságtól kéri.

Bírálja ezután még az előadó az állami szabályzatot, kimutatja, az előadói tervezetben található különbségeket s ismerteti munkálátát, mely több részből és számos fejezetből áll. Az I. fejezetben úgy határozza meg a kath. tanítóképző rendeltetését, hogy annak *kath. meggyőződészerű hazafias tanítókat kell nevelnie*. Negy évfolyamot kíván, gyakorló iskolát, gazdasági oktatásra kertet, lehetőleg internátust. A II. fejezet szól a tanulók felvételéről, más intézetbe való átlépéséről, eltávolításáról és kizárásáról. A III. fejezet szól a felügyeleti és kormányzati szabályokról, az igazgató és a tanárok jogköréről és kötelességeiről. Majd a tanárok és a tanulók fegyelmi ügyeit veszi sorra. Külön a tanító- és külön a tanítónőképző fegyelmi szabályait szedi pontokba. Külön fejezet szól a gyakorló iskoláról s ennek berendezéséről és vezetéséről. Külön szabályzatot a bentiakásról, általános irányelvek szerint és részletesen. Az externátusokat is részletesen méltatja. Valamint a képesítő szabályzatot is. A többi más pontból álló rendtartási szabályzatról hosszabb vita indult meg.

Guzsvenits Vilmos (Esztergom) ismertette Döbrössy határozati javaslatát és indítványozta, hogy a fölmerülő észrevételekkel együtt a képzőintézeti szakosztályhoz tegyék át. Hozzászóltak: Ember Károly (Budapest), Galler Kristóf (Szeged) és Karácsonyi György hozzászólása után a preparandiai szakosztályhoz utalták az egész tervezetet.

A nagygyűlés Döbrössy Alajost az állandó tanács tagjává is megválasztotta.

(A pécsi felsőkereskedelmi iskolában a beiratkozások szeptember hó 1., 2. és 3. án lesznek; a javítóvizsgálatok augusztus hó 31-én d. e. 8 órakor és d. u. 2 órakor tartatnak; az írásbeli érettségi vizsgálatok napjai: szeptember 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., az írásbeli magánvizsgálatok ideje: szeptember 9. és 10. megnyitás és törvényfeloivasás: szeptember 7.; a rendes előadások szept. 10-én kezdődnek.)

TÁVIRATOK.

— **Kiutasított hírlapíró.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A szabadkai rendőrség ma kiutasított egy Szilágyi Gyula nevű egyént, ki budapesti hírlapírónak adta ki magát s ezen a címen sok visszaélést követett el. Öt hétig tartózkodott Szabadkán; magasállásu ismeretségeire hivatkozva befurakodott a legelőkelőbb társaságokba, pénzt gyűjtött s még a városi hatóságoktól is anyagi támogatást eszközölt ki. Titokban pedig a kormány és a városi hatóság ellen izgatott. Végre magokailva üzelmét, ma felszólították a város elhagyására.

— **A király Veszprémben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Sélley Sándor, miniszteri tanácsos és Szelestey esendőrezredes Veszprémben utaztak, hogy megtegyék a kellő közbiztonsági intézkedéseket a király ott tartózkodása idejére.

— **Öngyilkos kórházi orvos.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Kohen Nándor dr., a fiemei városi kórház másodorvosa, a kórház fürdőszobájában felakasztotta magát. Öngyilkosságának oka gyógyíthatlan álmatlansága volt.

— **Uj kormánytanácsos.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A király Guglia Jenő, bécsi therezianumi tanárt kormánytanácsossá és a hivatalos „Wiener Zeitung” főszerkesztőjévé nevezte ki.

— **A Sárga folyó pusztításai.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Sanghaiból jelentik, hogy a Sárga-folyó kilépett medréről és óriási károkat okoz.

— **A szentesi mandátum.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Szentesen a szabadalvúpart mai ülésén Mérey Lajos volt képviselőnek ajánlták fel a jelöltséget. Mérey azt el is fogadta.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF

Hirdetések.

Teljesen higany és ólommentes
ártalmatlan készítmény

„Hajnal créme”

elismert biztos hatásu kéz és arcszépítő szer eltávolít minden bőrtisztálanságot. Az arcból bársonypuhává teszi és az arc szép, üde és ifju szint nyer.

1 tégely „Hajnal-créme” 1 kor.
Kapható:

Krebsz Ödön

drogueria és illatszer üzletében
PÉCS, Irgalmas-utca 10. sz.

Emeleti utcai lakás,

mely áll 2 szoba, alkov, konyha és mellékhelyiségekből, az Arpád-utca 33. szám alatti házban november 1-től kiadó.

— Évi bér 280 korona. —

Bővebbet ugyanott a házmesternél vagy lapunk kiadóhivatalában.

HIRDETMÉNY.

Boda község előjárósága részéről ezennel közhirre tétetik, hogy a község tulajdonát képező

korcsmaház

melléképületeivel együtt 1902. évi január hó 1-től 1904. évi december hó 31-ig terjedő időre, folyó évi szeptember 1-én d. u. 2 órakor a községi bíró háznál megtartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a helyszínen megtudhatók.

Kelt Boda, 1901. évi augusztus 23.

Az előjáróság.

Uj hentes-üzlet.

A n. é. közönségnek becses tudomására hozom, hogy Pécsen, Irgalmasok-utca 2. sz. a. (Stern K. ügyvéd házában) az irgalmasok temploma átellenében

1901. augusztus 24-én (szombaton)

hentes fióküzletet nyitok

s különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét

naponként frissen készült hideg felvágottaimra és egyéb hentes különlegességeimre,

melyek kitünő ízükkel és lelkiismeretesen tiszta készítmódjuk által fölülmulják úgy a hazai, mint a külföldi e fajta készítményeket.

Egy mintavásárlás mindenkit meggyőzhet készítményeim kiválóságáról. Állandóan friss prágai sonka.

Teljes tisztelettel

Köröstyös Vince,

hentes mester.

